

Een vorstelijke moord uitgeploze

Op school leerde ik dat prins Willem van Oranje in Delleft op de trappe van de Prinsenhof deur Balthasar Gerards is dôôdgeschote. De leste worde van de prins – vertelde de mêêster - wazze: “Mijn God, mijn God, heb medelijden met mij en met dit arme volk”. Dat de prins ’t ok nog is in ’t Frans het gezeed (“Mon Dieu, mon Dieu, aie pitié de moi et de mon pauvre peuple”) is blijve hange nae de lesse van Botma, mijn leraer Frans op de mulo.

Maor ’t lijkt wel of dut geschiedenisverhaol de prullebak in ken. Een Dellefsen ingenieur hê mè mederrene CSI-achtige techniek deuze Coldcase nog is uitgezocht. En hum z’n conclusie is dà Willem de Zwijger (om z’n naom eer aan te doen) niks meer kan hebbe gezeed toe die deur de kogels wier getroffe. ’t Schot (Gerards vuurde met êên schot drie kogels af) was zôô vernietigend dat ’t hart van de prins zwaer wier beschaedigd. En toe de pliesie d’n aanval nog is naedee met een vergelijkbaor pistool en een portie spare-ribs, bleek ok dat de lôôje kogels makkelijk deur ’t lijf van de prins zijn heengegaon, zôôdat klaaine inslaoge in ’t stukedoorswaarek onder aan de trap achterbleve.

As ie nou de Prinsenhof bezoekt, kà je de plek van de moord makkelijk vinge. Op de plattegrond van de Prinsenhof hiet ’t zôôwaer ’de moordhal’. Allêên zijn ’t gêên klaaine gaetjies meer in de muur. Dà komt omdat ’r êêuwelang mense met heullieze vingers in hebbe zitte peutere. De vurrem en de grôôte van de kogelgaete zijn dus nie originêel, maor de plek waer ze zitte is dat wel, bleek uit de 3D-reconstructie die d’n ingenieur saome met de pliesie uitvoerde.

Op slag dôôd dus! Toch staot in ’t officiële verhaol, geschreve voor de Staote-Generaol, percies wat de prins nog zou hebbe gezeed. Staareker nog, nae z’n êêste leste worde op de trap, was tie – schrijf raedsheer De Villiers – naer een aandere ruimte gedraoge, waer die nog is een paor leste worde – en dan die Franse – uitsprak.

Waerom die poppekast? De strijd mè Spanje verliep in die jaere aareg slecht en de vrêes was dat d’n dôôd van de opstandelingelaaijer deur de bevolleking zou worde gezien as een godsoordêel. Bovendien wier d’r in die tijd gehecht aan een goed staarefbed dat tôônde dà je d’r gêêstelijk klaor voor was. Dan is ’t nie gek dat iemand denkt: 'Hij had dut gezeed kanne hebbe. Laete me ’t zôô mor naer buitene brenge.' Dat de leste worde toen al een grôôte propegandistische waerde hadde, blijk wel uit de reactie van de Spanjaerde. Die riepe gelijk al dat ’t geloge was!

Gert